

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลจังหวัดยะลา

วันที่ ๑๕ เดือน กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๖๐

ความแพ่ง

ระหว่าง	นางปราณี	ที่ ๑	โจทก์	
	นางจรรยา	ที่ ๒		
	นางกัญญา	ที่ ๑		
	นางกัญญา	ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายสุนันท์	ที่ ๒	
	นางกัญญา	ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายเทพชัย	ที่ ๓	
	นางกัญญา	ในฐานะผู้จัดการมรดกของนางดวงพร	ที่ ๔	
	นางอำนาจ	ที่ ๕		
	นางนิชา	ที่ ๖		
นางพวงรัตน์	ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายเทพชัย	ที่ ๗	จำเลย	

เรื่อง สัญญา ขอแบ่งทรัพย์สิน นิยกรรรม

โจทก์ทั้งสองฟ้องและแก้ไขคำฟ้องว่าโจทก์ที่ ๒ มอบอำนาจให้โจทก์ที่ ๑ มีอำนาจฟ้องและดำเนินคดี โจทก์ที่ ๑ เป็นบุตรของโจทก์ที่ ๒ กับนายสุนันท์ นายสุนันท์ จดทะเบียนรับรองโจทก์ที่ ๑ เป็นบุตรแล้ว โจทก์ที่ ๒ เป็นน้องของจำเลยที่ ๕ นายสุนันท์ มีภริยาคือจำเลยที่ ๕ มีบุตรด้วยกันคือ นายเทพชัย จำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๖ และนางดวงพรครอบครัวจำเลยที่ ๕ เป็นคนไทยเชื้อสายจีน นายสุนันท์เป็นหัวหน้าครอบครัว ต่อมา นายสุนันท์มาได้โจทก์ที่ ๒ เป็นภริยาอีกคน ทั้งสามคนช่วยกันทำมาค้าขาย จนมีเงินเก็บ นายสุนันท์นำเงินมาซื้อที่ดินที่อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ทำกิจการโรงแรม ศรียะลาแล้วชักชวนจำเลยที่ ๕ กับโจทก์ที่ ๒ มาร่วมทำกิจการ โดยให้โจทก์ที่ ๒ ขายน้ำ ชากาแฟและอาหารที่โรงแรม ทั้งสามคนทำกิจการโรงแรม บ้านรั้งนกงนางแอน และร้านอาหารจนเจริญรุ่งเรือง เมื่อมีทรัพย์สินเป็นที่ดินก็มอบหมายให้นายสุนันท์ หรือนายเทพชัยหรือนางดวงพร จดทะเบียนเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์แทนคนในครอบครัว ต่อมาวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๓ นายเทพชัยถึงแก่กรรม ทุกคนในครอบครัวยอมรับว่า ทรัพย์สินต่างๆ เป็นของทุกคน ให้แบ่งงงสืออกเป็น ๘ ส่วน แต่ละคนได้รับคนละส่วน

- ๒ -

เท่าๆ กัน วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ทุกคนในครอบครัวอริยะพันธ์ทำบ้านที่ก้อตกลาง ฉบับลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ให้นำที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๐๑๐๕, ๒๕๖, ๓๔๐๗, ๒๖๐, ๙๑๐, ๓๔๔๑ และ ๑๐๖๑ ตำบลสะเตง อำเภอมืองยะลา จังหวัดยะลา เลขที่ ๑๖๓๗๕, ๑๙๘๑๘ และ ๑๙๘๑๙ ตำบลสะเตงนอก อำเภอมืองยะลา จังหวัดยะลาแบ่ง ให้แก่นายสุนันท์จำเลยที่ ๑ ที่ ๕ ที่ ๖ ที่ ๗ โจทก์ทั้งสอง และนางดวงพรคนละส่วน เท่าๆกัน โดยให้นำที่ดินขายแก่บุคคลภายนอก ภายใน ๒ ปี นับแต่วันทำบ้านที่ก้อตกลาง ให้จำเลยที่ ๑ ทำหน้าที่ดูแลที่ดินและกิจการโรงแรม แต่ระหว่างเตรียมการขาย เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ นายสุนันท์ได้ทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินที่ดินและกิจการโรงแรม ดังกล่าวให้แก่จำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๔ และโจทก์ที่ ๑ พินัยกรรมจึงไม่มีผลใช้บังคับ ต่อมาวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ นายสุนันท์ถึงแก่กรรม จำเลยที่ ๑ นำพินัยกรรมดังกล่าวยื่น คำร้องต่อศาลขอแต่งตั้งเป็นผู้จัดการมรดกของนายสุนันท์ ซึ่งขณะทำพินัยกรรม นายสุนันท์ป่วยด้วยโรคร้ายจนไม่มีความสามารถทำพินัยกรรม เมื่อจำเลยที่ ๑ ได้รับ แต่งตั้งเป็นผู้จัดการมรดกได้นำทรัพย์สินตามบ้านที่ก้อตกลาง ทำเป็นกองมรดกของ นายสุนันท์ วันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๓ นางดวงพรถึงแก่กรรม จำเลยที่ ๑ ได้รับแต่งตั้ง เป็นผู้จัดการมรดก วันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๕ จำเลยที่ ๑ ในฐานะผู้จัดการมรดกของนาง ดวงพรนำที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๙๘๑๙ ตำบลสะเตงนอก อำเภอมืองยะลา จังหวัดยะลา โอนให้แก่จำเลยที่ ๕ ต่อมาวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๘ จำเลยที่ ๕ และที่ ๖ สมคบกัน ใช้สิทธิทางศาลโดยไม่สุจริตโดยจำเลยที่ ๕ มอบอำนาจให้จำเลยที่ ๖ ฟ้องจำเลยที่ ๑ ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายสุนันท์ขอให้แบ่งสินสมรส จนมีการทำสัญญา ประนีประนอมยอมความกัน ทำให้โจทก์ทั้งสองเสียหาย ขอให้บังคับจำเลยทั้งเจ็ด โดยให้ จำเลยที่ ๔ และที่ ๕ ร่วมกันจดทะเบียนโอนที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๙๘๑๙ ตำบล สะเตงนอก อำเภอมืองยะลา จังหวัดยะลา คืนแก่จำเลยที่ ๔ หากไม่ดำเนินการให้ถือ ค่าพิพาทษาแทนการแสดงเจตนา โดยให้จำเลยที่ ๔ และที่ ๕ ร่วมกันเสียค่าใช้จ่าย แทนโจทก์ทั้งสอง ให้จำเลยทั้งเจ็ดร่วมกันแบ่งที่ดินตามโฉนดเลขที่ ๙๑๐, ๓๔๔๑, ๑๐๖๑, ๑๗, ๓๐๔๗ (ที่ถูกร ๓๔๐๗), ๒๖๐, ๒๕๖ และ ๑๐๑๐๕ ตำบลสะเตง อำเภอมืองยะลา จังหวัดยะลา เลขที่ ๑๖๓๗๕, ๑๙๘๑๘, ๑๙๘๑๙ ตำบลสะเตงนอก อำเภอมืองยะลา จังหวัดยะลา และสิ่งปลูกสร้างแก่โจทก์ทั้งสองคนละ ๑ ใน ๘ ส่วนคิดเป็นเนื้อที่ดิน ๒ ไร่ ๑ งาน ๒๗.๔๕ ตารางวา หากไม่อาจแบ่งได้ให้ขายที่ดินและสิ่งปลูกสร้างประมุขราคา

- ๓ -

ที่ดินระหว่างโจทก์ทั้งสองและจำเลยทั้งเจ็ด หากไม่อาจแบ่งได้ให้นำที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ออกขายทอดตลาดนำเงินมาแบ่งกัน ให้จำเลยทั้งเจ็ดร่วมกันชำระเงินค่ารายได้จากกิจการ รังนกนางแอ่น และกิจการโรงแรมศรียะลา ให้แก่โจทก์ทั้งสองโดยคิดรายได้ตั้งแต่วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ถึงวันที่ฟ้อง เป็นเงินคนละ ๔,๘๑๒,๕๐๐ บาท และให้นำเงิน รายได้จากกิจการรังนกนางแอ่นและโรงแรมศรียะลาแบ่งแก่โจทก์ทั้งสองคนละ ๑ ใน ๘ ส่วน นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไป

จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๖ ให้การว่า โจทก์ทั้งสองกับจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๖ ไม่มีนิติ สัมพันธ์ต่อกัน โจทก์ทั้งสองไม่มีอำนาจฟ้อง บันทึกข้อตกลงลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ไม่ชอบด้วยกฎหมายเนื่องจากนายสุนันท์เอาทรัพย์สินที่ได้มาระหว่างสมรส กับจำเลยที่ ๕ ไปยกให้บุคคลอื่นโดยไม่ได้รับความยินยอมจากจำเลยที่ ๕ เป็นหนังสือ ทรัพย์สินที่เป็นอสังหาริมทรัพย์บางส่วนมีชื่อของนายเทพชัยและนางดวงพร เป็นผู้ถือ กรรมสิทธิ์เป็นการครอบครองแทนหรือไม่ยังไม่พิสูจน์ทราบแน่ชัด ทำให้บันทึกข้อตกลง นั้นยังเคลือบแคลงสงสัย บันทึกข้อตกลงเป็นสัญญายกให้อสังหาริมทรัพย์ที่ต้อง จดทะเบียน ต่อเจ้าพนักงาน เมื่อยังไม่ทำตามแบบยอมไม่อาจบังคับได้ โจทก์ทั้งสอง ไม่เคยเข้าครอบครองหรือทำประโยชน์ในทรัพย์สินดังกล่าว บันทึกข้อตกลงมีเงื่อนไข บังคับเพียง ๒ ปี นับแต่วันทำสัญญาซึ่งสิ้นผลตั้งแต่วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕ นายสุนันท์ยังไม่ได้โอนกรรมสิทธิ์และส่งมอบทรัพย์สินให้แก่ผู้ใดทำให้ทรัพย์สินตามบันทึก ข้อตกลงยังเป็นกรรมสิทธิ์ของนายสุนันท์ เมื่อนายสุนันท์ทำพินัยกรรมฉบับลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ จึงเป็นพินัยกรรมที่ชอบด้วยกฎหมาย โจทก์ที่ ๒ ไม่เคยมี กรรมสิทธิ์รวม ไม่เคยจัดการทรัพย์สินตามบันทึกข้อตกลง การใช้สิทธิทางศาลของจำเลยที่ ๕ เรียกเอาสินสมรสจากจำเลยที่ ๑ ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายสุนันท์เป็นไปตาม กฎหมายและศาลพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอมความแล้ว จำเลยที่ ๑ ในฐานะ ผู้จัดการมรดกของนางดวงพรโอนที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๙๘๑๙ ตำบลสะเตงนอก อำเภอ เมืองยะลา จังหวัดยะลา ให้แก่จำเลยที่ ๕ เป็นการกระทำในฐานะผู้จัดการมรดก ที่โจทก์ ฟ้องเรียกรายได้จากกิจการรังนกนางแอ่นและกิจการโรงแรมศรียะลา ขัดต่อความเป็นจริง และบันทึกข้อตกลงไม่ปรากฏข้อความใดที่จำเลยทั้งหกต้องแบ่งรายได้แก่โจทก์ทั้งสอง ฟ้องโจทก์ทั้งสองเคลือบคลุม โจทก์ทั้งสองไม่ได้มีหนังสือบอกกล่าวให้จำเลยทั้งหก ก่อนฟ้องคดี ฟ้องจึงไม่สมบูรณ์ ค่าเสียหายไม่เป็นความจริง ขอให้ยกฟ้อง

- ๔ -

จำเลยที่ ๗ ให้การว่า จำเลยที่ ๗ ลงชื่อในบันทึกข้อตกลงเพราะเข้าใจผิดหรือสำคัญผิดในทรัพย์สิน โดยเข้าใจว่าเป็นการตกลงแบ่งปันทรัพย์สินเฉพาะกิจการโรงแรมเท่านั้น จำเลยที่ ๗ มาทราบภายหลังว่าโจทก์ทั้งสองกับพวกใส่ที่ดินที่เป็นกรรมสิทธิ์ของนายเทพชัย ๖ แปลงไปด้วย จำเลยที่ ๗ ปฏิเสธและบอกอ้างบันทึกฉบับดังกล่าวมาตลอด โจทก์ทั้งสองไม่สามารถเรียกให้จำเลยที่ ๗ โอนที่ดินเพราะโจทก์ทั้งสองไม่ใช่ทายาทของนายเทพชัยและจำเลยที่ ๗ ไม่ได้เป็นผู้ดูแลกิจการโรงแรมศรียะลา และกิจการรังนกนางแอ่น ขอให้ยกฟ้อง

ชั้นชี้แจงสถาน ศาลกำหนดประเด็นข้อพิพาทว่า

๑. โจทก์ทั้งสองมีอำนาจฟ้องจำเลยทั้งเจ็ดหรือไม่

๒. ทรัพย์สินที่พิพาทเป็นงสีของครอบครัวอริยะพันธุ์หรือไม่

๓. บันทึกข้อตกลงฉบับลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๓ มีผลใช้บังคับหรือไม่

เพียงใด

๔. โจทก์ทั้งสองมีสิทธิในทรัพย์สินพิพาท รายได้จากกิจการรังนกนางแอ่น และกิจการโรงแรมศรียะลาหรือไม่ เพียงใด

๕. จำเลยทั้งเจ็ดต้องรับผิดชอบโจทก์ทั้งสองหรือไม่ เพียงใด

พิเคราะห์แล้วข้อเท็จจริงเบื้องต้นฟังได้ว่า นายสุนันท์ แต่งงานจดทะเบียนสมรสกับจำเลยที่ ๕ ตามสำเนาใบสำคัญการสมรสเอกสารหมายเลข ล.๓๐ มีบุตรด้วยกันคือ นายเทพชัย จำเลยที่ ๑ ที่ ๖ และนางดวงพร เพชรโชติ โจทก์ที่ ๒ เป็นน้องของจำเลยที่ ๕ โจทก์ที่ ๑ เป็นบุตรของโจทก์ที่ ๒ กับนายสุนันท์ เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๔๙ นายสุนันท์จดทะเบียนรับรองโจทก์ที่ ๑ เป็นบุตร ตามสำเนาทะเบียนรับรองบุตรเอกสารหมายเลข จ.๗ เดิมนายสุนันท์และครอบครัว อาศัยและประกอบกิจการอยู่ที่อำเภอหรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส ต่อมานายสุนันท์ย้ายมาที่อำเภอเมืองยะลา วันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๐๐ นายสุนันท์ซื้อที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๐๖๑ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลาตามสำเนาโฉนดที่ดินและหนังสือสัญญาขายที่ดินเอกสารหมายเลข ล.๓๑, ล.๓๒ ปี ๒๕๐๒ นายสุนันท์ เปิดดำเนินกิจการโรงแรมศรียะลาซึ่งก่อสร้างบนที่ดินแปลงดังกล่าวตามแผนผังรูปที่ดิน ใบรับรองการก่อสร้างอาคารและใบทะเบียนพาณิชย์เอกสารหมายเลข ล.๔๑ ถึง ล.๔๔ วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๐๘ นายสุนันท์ซื้อที่ดินโฉนดเลขที่ ๙๑๐ และ ๓๔๔๑ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลาตามสำเนาโฉนดที่ดิน

- ๕ -

และสัญญาแบ่งขายที่ดินเอกสารหมายเลข ล.๔๕ ถึง ล.๔๘ วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๐๘ นายสุนันท์ซื้อที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๗ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลาตามสำเนาโฉนดที่ดินและหนังสือสัญญาขายที่ดินเอกสารหมายเลข ล.๓๖, ล.๓๗ วันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๑๙ มีการจดทะเบียนซื้อขายที่ดินโฉนดเลขที่ ๕๐๒๔ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ระบุชื่อนายเทพชัยเป็นผู้ซื้อและถือกรรมสิทธิ์ ตามสำเนาโฉนดที่ดินเอกสารหมายเลข ล.๕๗ วันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๑๙ มีการจดทะเบียนซื้อขายที่ดินโฉนดเลขที่ ๒๕๖ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ระบุชื่อนายเทพชัยเป็นผู้ซื้อและถือกรรมสิทธิ์ ตามสำเนาโฉนดที่ดินเอกสารหมายเลข ล.๕๘ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๒๑ มีการจดทะเบียนซื้อขายที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๐๑๐๕ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ระบุชื่อนายเทพชัยเป็นผู้ซื้อและถือกรรมสิทธิ์ ตามสำเนาโฉนดที่ดินเอกสารหมายเลข ล.๖๐ วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๒๑ มีการจดทะเบียนซื้อขายที่ดินโฉนดเลขที่ ๒๖๐ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ระบุชื่อนายเทพชัยเป็นผู้ซื้อและถือกรรมสิทธิ์ ตามสำเนาโฉนดที่ดินเอกสารหมายเลข ล.๖๒ วันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๒๒ มีการจดทะเบียนซื้อขายที่ดินโฉนดเลขที่ ๓๔๐๗ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ระบุชื่อนายเทพชัยเป็นผู้ซื้อและถือกรรมสิทธิ์ ตามสำเนาโฉนดที่ดินเอกสารหมายเลข ล.๖๔ วันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๒๒ มีการจดทะเบียนซื้อขายที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๖๓๗๕ ตำบลสะเตงนอก อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ระบุชื่อนางดวงพรเป็นผู้ซื้อและถือกรรมสิทธิ์ ตามสำเนาโฉนดที่ดินเอกสารหมายเลข ล.๖๖ ปี ๒๕๒๔ มีการจดทะเบียนแบ่งแยกที่ดินดังกล่าวในนามเดิมเป็นที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๙๘๑๘ และ ๑๙๘๑๙ ตำบลสะเตงนอก อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ตามสำเนาโฉนดที่ดินเอกสารหมายเลข ล.๖๙ และ ล.๗๐ วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๓๑ มีการจดทะเบียนซื้อขายที่ดินโฉนดเลขที่ ๔๕๒ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ระบุชื่อนายเทพชัยเป็นผู้ซื้อและถือกรรมสิทธิ์ตามสำเนาโฉนดที่ดินเอกสารหมายเลข ล.๗๒ วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๓ นายเทพชัยถึงแก่กรรม ตามสำเนามรณบัตรเอกสารหมายเลข ล.๗๕ วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๓ มีการทำบันทึกข้อตกลง นายสุนันท์เป็นผู้ให้สัญญา โจทก์ทั้งสอง จำเลยที่ ๑ ที่ ๕ ที่ ๖ ที่ ๗ และนางดวงพรเป็นผู้รับสัญญา สัญญาข้อ ๒.๒ ระบุให้ที่ดิน โฉนดเลขที่ ๑๐๑๐๕, ๒๕๖, ๓๔๐๗, ๒๖๐, ๙๑๐, ๓๔๔๑, ๑๗, ๑๐๖๑ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา และที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๖๓๗๕, ๑๙๘๑๘, ๑๙๘๑๙ ตำบลสะเตงนอก อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา

- ๖ -

ให้รวมเป็นกรรมสิทธิ์ร่วมกัน แบ่งออกเป็น ๘ ส่วน ส่วนละเท่าๆ กัน และข้อ ๒.๓ ตกลง แบ่งที่ดินดังกล่าวยกให้นายสุนันท์ โจทก์ทั้งสอง จำเลยที่ ๑ ที่ ๕ ที่ ๖ ที่ ๗ และนางดวงพร คนละ ๑ ส่วน เท่าๆ กัน ข้อ ๓ ที่ดินดังกล่าวจะนำออกขายให้บุคคลภายนอก โดยราคาขายที่ดิน คู่สัญญาทั้งแปดฝ่ายจะตกลงกันเอง มีกำหนดการขายภายใน ๒ ปี นับแต่วันทำบันทึกข้อตกลง ข้อ ๖ ระบุว่าหากไม่สามารถดำเนินการขายที่ดินดังกล่าวได้ตามกำหนดในข้อ ๓ คู่สัญญาทั้งแปดฝ่ายจะตกลงกันใหม่เพื่อดำเนินการต่อไป แต่หากขายที่ดินได้เมื่อใดก็แบ่งเงินตามส่วนที่ได้รับมา ตามบันทึกข้อตกลงเอกสารหมายเลข จ.๑๑ วันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๓ นางดวงพรถึงแก่ความตาย วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ นายสุนันท์ ทำหนังสือมอบอำนาจให้จำเลยที่ ๑ ดูแลกิจการโรงแรมตามสำเนาหนังสือมอบอำนาจเอกสารหมายเลข ล.๗๖ วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ ศาลมีคำสั่งแต่งตั้งจำเลยที่ ๑ เป็นผู้จัดการมรดกของ นางดวงพร ตามสำเนาคำสั่งเอกสารหมายเลข ล.๒๙ วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๔ ศาลมีคำสั่งตั้งจำเลยที่ ๑ และที่ ๗ เป็นผู้จัดการมรดกของนายเทพชัยร่วมกัน ตามสำเนาคำสั่งเอกสารหมายเลข ล.๒๘ วันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ นายสุนันท์ทำพินัยกรรมระบุยกทรัพย์สินเป็นที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๐๑๐๕, ๒๕๖, ๓๔๐๗, ๒๖๐, ๙๑๐, ๓๔๔๑, ๑๗, ๑๐๖๑, ๔๕๒ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๖๓๗๕, ๑๙๘๑๘, ๑๙๘๑๙ ตำบลสะเตงนอก อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ที่ดินโฉนดเลขที่ ๕๐๒๔ ตำบลบึงการสาม อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี กิจการโรงแรมศรียะลา อสังหาริมทรัพย์ เงินสด เงินฝากให้แก่จำเลยที่ ๑ ที่ ๕ ที่ ๖ และโจทก์ที่ ๑ จำนวนเท่าๆ กัน โดยให้จำเลยที่ ๑ เป็นผู้จัดการมรดก ตามสำเนาพินัยกรรมเอกสารหมายเลข ล. ๗๘ วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ นายสุนันท์ถึงแก่ความตาย ตามสำเนามรณบัตรเอกสารหมายเลข ล.๗๙ วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ศาลมีคำสั่งตั้งจำเลยที่ ๑ เป็นผู้จัดการมรดกของนายสุนันท์ ตามสำเนาคำสั่งเอกสารหมายเลข ล.๒๗

มีประเด็นต้องวินิจฉัยประการแรกว่า โจทก์ทั้งสองมีอำนาจฟ้องจำเลย ทั้งเจ็ดหรือไม่ โจทก์ทั้งสองฟ้องสรุปความได้ว่า โจทก์ที่ ๑ เป็นบุตรของโจทก์ที่ ๒ กับนายสุนันท์ โดยนายสุนันท์จดทะเบียนรับรองโจทก์ที่ ๑ เป็นบุตร การจัดการทรัพย์สินของครอบครัวจำเลยที่ ๕ เป็นแบบกงสี วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๓ มีการทำบันทึกข้อตกลง ให้นำที่ดินตามโฉนดเลขที่ ๑๐๑๐๕, ๒๕๖, ๓๔๐๗, ๒๖๐, ๙๑๐, ๓๔๔๑, ๑๐๖๑ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา เลขที่ ๑๖๓๗๕, ๑๙๘๑๘ และ

- ๗ -

๑๙๘๑๙ ตำบลสะเตงนอก อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์รวมแบ่งให้แก่ นายสุนันท์ จำเลยที่ ๑ ที่ ๕ ที่ ๖ ที่ ๗ โจทก์ทั้งสอง และนางดวงพร คนละส่วนเท่าๆกัน โดยจะนำที่ดินออกขายแก่บุคคลภายนอก ภายใน ๒ ปี แต่นายสุนันท์กลับทำพินัยกรรม ยกทรัพย์สินตามบันทึกข้อตกลงดังกล่าวให้แก่ทายาทตามพินัยกรรม และจำเลยที่ ๑ ในฐานะผู้จัดการมรดกของนางดวงพรจดทะเบียนโอนที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๙๘๑๙ ตำบลสะเตงนอก อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ให้แก่จำเลยที่ ๕ จึงขอให้บังคับให้จดทะเบียนโอนที่ดินกลับคืนตามเดิม ให้แบ่งที่ดินตามบันทึกข้อตกลงและชำระเงินรายได้จากการประกอบกิจการโรงแรมศรียะลาและกิจการรังนกนางแอ่น เป็นกรณีที่โจทก์ทั้งสอง อ้างว่าจำเลยทั้งเจ็ดทำผิดสัญญาแบ่งทรัพย์สินอันเป็นกรรมสิทธิ์รวม เป็นการโต้แย้งสิทธิของโจทก์ทั้งสอง โจทก์ทั้งสองจึงมีอำนาจฟ้อง ที่ฝ่ายจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๖ ให้การต่อสู้ว่า จำเลยที่ ๒ เป็นผู้จัดการมรดกของนายสุนันท์ มีอำนาจหน้าที่ในการรวบรวม และแบ่งปันทรัพย์สินมรดก แก่ทายาทไม่ใช่คู่สัญญานั้น เห็นว่า นายสุนันท์เป็นคู่สัญญาตามบันทึกข้อตกลง แต่ต่อมาได้ทำพินัยกรรมยกที่ดินตามบันทึกข้อตกลงให้แก่ทายาท อันเป็นการผิดสัญญา เมื่อนายสุนันท์ถึงแก่ความตาย ศาลมีคำสั่งตั้งจำเลยที่ ๑ เป็นผู้จัดการมรดกของนายสุนันท์ โจทก์ทั้งสองจึงมีอำนาจฟ้องจำเลยที่ ๑ ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายสุนันท์ได้ต่อสู้จำเลยที่ ๒ ฟังไม่ขึ้น

มีประเด็นต้องวินิจฉัยประการที่สองว่าทรัพย์สินที่พิพาทเป็นงงสีของครอบครัวจำเลยที่ ๕ หรือไม่ โจทก์ทั้งสองอ้างตนเองเป็นพยานเบิกความว่าครอบครัวจำเลยที่ ๕ เป็นคนไทยเชื้อสายจีน มีนายสุนันท์เป็นหัวหน้าครอบครัว ซึ่งครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทยส่วนใหญ่จะอยู่ร่วมกันประกอบธุรกิจแบบกงสีคือพ่อแม่ลูกหลานทำมาค้าขายร่วมกัน กินอยู่ร่วมกัน เมื่อกิจการเจริญ และมีทรัพย์สินจะใช้ซื้อลูกหลานหรือตนเองใส่แทนไว้ รายได้นำมารวมกัน มีหัวหน้าครอบครัวดูแลบริหารกิจการทุกคนในครอบครัวสามารถใช้จ่ายได้ เดิมนายสุนันท์ และจำเลยที่ ๕ อยู่ที่อำเภอหรือเสาะจังหวัดนราธิวาส ต่อมาได้ภริยาอีกคนคือโจทก์ที่ ๒ ซึ่งเป็นน้องของจำเลยที่ ๕ ขณะนั้นโจทก์ที่ ๒ อายุ ๑๖ ปี แต่ทั้งสามคนช่วยกันทำมาค้าขายจนผลประกอบการดีมีเงินเก็บ ต่อมานายสุนันท์มาบุกเบิกทำมาค้าขายที่จังหวัดยะลาโดยนำเงินมาซื้อที่ดิน ทำกิจการโรงแรมศรียะลา บริหารกิจการจนเจริญรุ่งเรือง และชักชวนจำเลยที่ ๕ กับโจทก์ที่ ๒ มาทำกิจการโรงแรมด้วยกัน โจทก์ที่ ๒ ทำหน้าที่ขายน้ำชา กาแฟ และอาหารที่โรงแรม

- ๘ -

จนมีทรัพย์สินเป็นที่ดิน โรงแรม ร้านอาหาร กิจการรังนกนางแอ่น ซึ่งมอบหมายให้นายสุนันท์ นายเทพชัย นางดวงพรจดทะเบียนในฐานะผู้ถือกรรมสิทธิ์แทนคนในครอบครัวซึ่งขณะนั้นนายเทพชัยซึ่งมีชื่อถือกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ๔ แปลง อายุเพียง ๒๑ ปี ไม่มีรายได้หรือประกอบอาชีพแน่ชัด ฝ่ายจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๖ มีจำเลยที่ ๑ และที่ ๖ อ้างตนเองเป็นพยานเบิกความว่า ขณะที่นายสุนันท์และจำเลยที่ ๕ อยู่ที่อำเภอหรือเสาะจังหวัดนราธิวาส นายสุนันท์เปิดร้านตัดเย็บเสื้อผ้า จำเลยที่ ๕ เปิดกิจการร้านขายสินค้าแยกต่างหากชื่อร้านแสงทอง เมื่อกิจการร้านขายสินค้าเจริญรุ่งเรือง จำเลยที่ ๕ จึงรับโจทก์ที่ ๒ ซึ่งขณะนั้นอายุประมาณ ๑๐ ปี นายสำอาง นายประพันธ์ ซึ่งเป็นน้องมาอยู่ด้วยเนื่องจากฐานะยากจน โดยอุปการะเลี้ยงดู และให้ช่วยงานทั่วไปภายในร้านเท่านั้นเมื่อโจทก์ที่ ๒ อายุ ๑๖ ปี นายสุนันท์กับโจทก์ที่ ๒ แอบได้เสียกันจนมีบุตรคือโจทก์ที่ ๑ ทำให้จำเลยที่ ๕ ต้องอับอาย แต่นายสุนันท์กับโจทก์ที่ ๒ ก็ไม่ได้อยู่กินฉันสามีภริยาหรือทำมาหาได้ร่วมกัน ไม่ได้รับการยอมรับจากคนทั่วไป ปี ๒๕๐๐ กิจการร้านตัดเย็บเสื้อผ้าไม่ดี นายสุนันท์ปิดกิจการและรวบรวมเงินจากร้านขายสินค้าไปซื้อที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๐๖๑ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ในราคา ๑๐๐,๐๐๐ บาท โดยใช้เงินของจำเลยที่ ๕ และนำไปจดทะเบียนจำนองต่อธนาคารหลายครั้งโดยจำเลยที่ ๕ เป็นผู้ให้ความยินยอม ขณะนั้นโจทก์ที่ ๑ อายุเพียง ๓ ปี โจทก์ที่ ๒ อายุเพียง ๒๐ ปี ไม่มีรายได้และแยกพักอาศัยอยู่ต่างหากจากจำเลยที่ ๕ ต่อมานายสุนันท์นำเงินที่ได้มาจากการหมุนเวียนกิจการ การกู้ยืม และค่าขายที่ดินซื้อที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๗ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา โดยโจทก์ทั้งสองไม่มีส่วนร่วมในการลงทุน นายสุนันท์ก่อสร้างโรงแรมศรียะลาและเปิดดำเนินกิจการเมื่อปี ๒๕๐๒ ต่อมานายสุนันท์ยังได้ซื้อที่ดินโฉนดเลขที่ ๙๑๐, ๓๔๔๑ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา จากนั้นปี ๒๕๑๐ มีการต่อเติมขยายโรงแรม ต่อมาปี ๒๕๑๕ จำเลยที่ ๕ ปิดกิจการค้าขายที่จังหวัดนราธิวาสและย้ายมาอยู่ที่โรงแรมศรียะลาซึ่งตั้งอยู่ที่เลขที่ ๒๐ ถนนไชยจรัส เพื่อช่วยบริหารกิจการโรงแรมที่เจริญมากขึ้น โจทก์ที่ ๒ นายสำอาง และนายประพันธ์ย้ายตามมาอยู่ด้วยแต่ไปอาศัยอยู่ที่บ้านเลขที่ ๑๔ ถนนไชยจรัส ซึ่งเป็นบ้านเช่าที่นายสุนันท์ให้ไปทำการค้าขายน้ำชา กาแฟ มีรายได้เพียงเล็กน้อยพอส่งเสียให้โจทก์ที่ ๑ เล่าเรียน ไม่ได้เข้ามายุ่งเกี่ยวกับการบริหารกิจการโรงแรม ต่อมานายสุนันท์และจำเลยที่ ๕ ซื้อที่ดินโฉนดเลขที่ ๕๐๒๔, ๒๕๖, ๑๐๑๐๕, ๒๖๐, ๓๔๐๗, ๔๕๒ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัด

- ๙ -

ยะลา โดยใส่ชื่อนายเทพชัยถือกรรมสิทธิ์ไว้แทน จากนั้นได้ขยายกิจการโรงแรมเป็นอาคารหลังที่ ๓ โดยโจทก์ทั้งสองไม่ได้ร่วมลงทุนเพราะโจทก์ที่ ๑ แต่งงานและย้ายไปอยู่กับสามี ส่วนโจทก์ที่ ๒ ไม่มีรายได้ ต่อมา นายสุนันท์และจำเลยที่ ๕ ชื่อที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๖๓๗๕ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ใส่ชื่อนางดวงพรถือกรรมสิทธิ์ไว้แทน จากนั้นปี ๒๕๔๙ นายสุนันท์ไปรักษาตัวที่กรุงเทพมหานคร ไม่ได้กลับมาที่จังหวัดยะลาอีก จำเลยที่ ๕ เป็นผู้ดูแลกิจการทั้งหมด โดยนายเทพชัยเป็นผู้ช่วย ปี ๒๕๕๑ จำเลยที่ ๕ ลงทุนสร้างสถานที่บนดาดฟ้าชั้น ๘ ของอาคารที่สามเพื่อทำกิจการรังกนางแอน โดยใช้เงินลงทุนกว่าหนึ่งล้านบาทให้นายเทพชัยเป็นผู้ช่วยดำเนินการ ต่อมา นายเทพชัยตาย จำเลยที่ ๕ ล้มป่วยไปรักษาตัวอยู่ที่กรุงเทพมหานคร จำเลยที่ ๑ จึงเข้ามาดูแลกิจการโรงแรมและทรัพย์สินแทนจำเลยที่ ๕ ฝ่ายจำเลยที่ ๗ อ้างตนเองเป็นพยานเบิกความว่า นายเทพชัย เป็นผู้จัดการโรงแรมศรียะลา เจ้าของกิจการศรียะลา คาเฟ่ ศรียะลาโฟโต้เอ็กซ์เพรส กิจการรังกนางแอน นายเทพชัยเคยบอกจำเลยที่ ๗ ว่าที่ดินทั้งหกแปลงเป็นของนายเทพชัย โดยได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินของตนเองต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขณะที่ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนครยะลา เห็นว่า โจทก์ทั้งสองเบิกความให้รายละเอียดข้อเท็จจริงถึงประวัติของครอบครัว ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว และวิธีการจัดการทรัพย์สินของครอบครัวจำเลยที่ ๕ อย่างสมเหตุสมผล นับตั้งแต่ครอบครัวอริยะพันธ์เป็นคนไทยเชื้อสายจีน นายสุนันท์มีภริยาคือจำเลยที่ ๕ อยู่ก่อน จากนั้นมาได้โจทก์ที่ ๒ น้องของจำเลยที่ ๕ เป็นภริยาอีกคน ซึ่งจำเลยที่ ๑ ก็นำสืบว่าจำเลยที่ ๕ ทราบเรื่องดังกล่าว การที่จำเลยที่ ๕ ยังยินยอมให้โจทก์ที่ ๒ อาศัยอยู่ด้วยจนกระทั่งโจทก์ที่ ๒ มีบุตรกับนายสุนันท์คือโจทก์ที่ ๑ ต่อมาเมื่อนายสุนันท์มาประกอบกิจการโรงแรมศรียะลา นายสุนันท์และจำเลยที่ ๕ ยังได้พาโจทก์ที่ ๒ มาทำงานเปิดร้านขายน้ำชา กาแฟที่โรงแรมศรียะลาด้วย แสดงว่านายสุนันท์ได้อยู่กินกับโจทก์ที่ ๒ ฉันทามีภริยา ต่อมานายสุนันท์ยังได้จดทะเบียนรับรองโจทก์ที่ ๑ เป็นบุตร ซึ่งจำเลยที่ ๕ ก็ไม่เคยคัดค้านการกระทำของนายสุนันท์ เมื่อนายสุนันท์ล้มป่วยต้องไปรักษาตัวที่กรุงเทพมหานคร ก็ไปอาศัยอยู่กับโจทก์ที่ ๑ โดยมีโจทก์ที่ ๒ ติดตามไปดูแลจนกระทั่งนายสุนันท์ถึงแก่ความตาย เป็นข้อบ่งชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวจำเลยที่ ๕ มีนายสุนันท์เป็นหัวหน้าครอบครัวมีภริยาคือจำเลยที่ ๕ และโจทก์ที่ ๒ ซึ่งเป็นพี่น้องกัน มีจำเลยที่ ๑ นายเทพชัย นางดวงพร

- ๑๐ -

จำเลยที่ ๖ และโจทก์ที่ ๑ เป็นบุตร ในส่วนการจัดการทรัพย์สิน นายสุนันท์และจำเลยที่ ๕ เป็นผู้จัดการโรงแรมศรียะลาซึ่งเป็นกิจการหลักของครอบครัว โดยให้โจทก์ที่ ๒ ทำหน้าที่ขายน้ำชา กาแฟ และอาหารให้กับลูกค้าของโรงแรมหรือลูกค้าทั่วไป รายได้ก็จะนำมารวมกัน มอบหมายให้นายสุนันท์และจำเลยที่ ๕ เป็นผู้รับผิดชอบ เมื่อนายสุนันท์ได้ทรัพย์สินมาก็จะใส่ชื่อตนเอง หรือบุตรไว้แทน บุคคลอื่นๆ ในครอบครัว สมาชิกในครอบครัวสามารถใช้จ่ายจากทรัพย์สินดังกล่าวโดยมีนายสุนันท์เป็นผู้จัดการ อันมีลักษณะการจัดการทรัพย์สินในแบบกงสี ที่จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๖ นำสืบว่าโจทก์ทั้งสองไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว ไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจหรือการได้มาซึ่งทรัพย์สินต่างๆ ไม่ได้เข้าครอบครองทรัพย์สินพิพาท โดยมีนายชัชวาล นายสุเทพ นายประสิทธิ์ และนางพิสมัย มาเบิกความด้วยนั้น เห็นว่า พหุติการณ์ที่จำเลยที่ ๕ ทราบเรื่องที่นายสุนันท์ได้โจทก์ที่ ๒ เป็นภริยา และจดทะเบียนรับรองโจทก์ที่ ๑ เป็นบุตร แต่จำเลยที่ ๕ ไม่ได้คัดค้าน กลับชักชวนโจทก์ที่ ๒ ให้มาจากจังหวัดนราธิวาสและช่วยประกอบธุรกิจด้วยกันที่จังหวัดยะลา เป็นข้อบ่งชี้ว่าจำเลยที่ ๕ เอง ก็รับรองว่าโจทก์ทั้งสองเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว ทั้งการดำเนินกิจการแบบกงสีนั้น สมาชิกในครอบครัวแต่ละคนย่อมมีหน้าที่ในงานแตกต่างกันได้ แต่ก็ถือว่าสมาชิกในครอบครัวช่วยกันดำเนินกิจการ สมาชิกทุกคนในครอบครัวมีส่วนเป็นเจ้าของ การครอบครองที่ดินหรือทรัพย์สินที่มีชื่อคนในครอบครัวทางทะเบียนก็ถือว่าผู้มีชื่อทางทะเบียนครอบครองแทนบุคคลอื่นในครอบครัวด้วย ส่วนการที่นายสุนันท์เป็นผู้ซื้อที่ดิน และนำไปจดทะเบียนจำนองโดยมีจำเลยที่ ๕ ซึ่งเป็นภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายให้ความยินยอม เป็นเรื่องปกติของการทำธุรกรรมกับสถาบันการเงิน ซึ่งโจทก์ที่ ๒ ไม่ใช่ภริยาตามกฎหมายย่อมไม่อาจให้ความยินยอมได้ ส่วนที่จำเลยที่ ๗ นำสืบว่าที่ดินที่มีชื่อของนายเทพชัยเป็นของนายเทพชัยนั้น เห็นว่า ขัดต่อเหตุผล เพราะขณะที่มีการจดทะเบียนชื่อชายที่ดินที่มีชื่อนายเทพชัยนั้น นายเทพชัยมีอายุเพียง ๒๑ ปี ไม่ปรากฏว่าประกอบธุรกิจหรือมีรายได้แต่อย่างใด จึงเชื่อได้ว่าการที่นายสุนันท์เป็นผู้ซื้อที่ดินดังกล่าวและใส่ชื่อนายเทพชัยซึ่งเป็นบุตรไว้แทน ดังนี้พยานหลักฐานโจทก์ทั้งสองมีน้ำหนักมากกว่าพยานหลักฐานของจำเลยทั้งเจ็ด ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าทรัพย์สินที่พิพาทเป็นกงสีของครอบครัวอริยะพันธ์

มีประเด็นต้องวินิจฉัยประการที่สามว่าบันทึกข้อตกลงฉบับลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๓ มีผลใช้บังคับหรือไม่ เพียงใด โจทก์ที่ ๑ เบิกความว่า หลังจาก

- ๑๑ -

นายเทพชัยซึ่งถูกกำหนดให้เป็นผู้ดูแลทรัพย์สินหรือกองสีถึงแก่กรรม ทำให้ครอบครัวจำเลยที่ ๕ หมดความหวังในการดำเนินกิจการต่อไป หลังจากจัดการงานศพเสร็จสิ้นทุกคนในครอบครัวมีความเห็นตรงกันให้แบ่งกองสีออกเป็นส่วนๆ โดยตกลงให้ผู้มีสิทธิได้ส่วนแบ่ง ๘ คน นำทรัพย์สินมารวมกันให้ทุกคนมีส่วนแบ่งคนละเท่าๆ กัน ต่อมาวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๓ จึงมีการทำบันทึกข้อตกลง โดยนายสุนันท์เป็นผู้ให้สัญญา ในฐานะหัวหน้าครอบครัวตกลงตัดสินใจแทนทุกคนในครอบครัว มีจำเลยที่ ๕ โจทก์ที่ ๒ จำเลยที่ ๑ นางดวงพร โจทก์ที่ ๑ จำเลยที่ ๖ และจำเลยที่ ๗ เป็นผู้รับสัญญา รายละเอียดตามบันทึกข้อตกลงเอกสารหมายเลข จ.๑๑ คู่สัญญาทั้งหมดได้ลงลายมือชื่อในบันทึกข้อตกลง โจทก์ที่ ๒ เบิกความว่า ขณะที่นายสุนันท์ลงลายพิมพ์นิ้วมือในบันทึกข้อตกลงนั้น นายสุนันท์มีสติ พูดได้ และยังพูดว่า แบ่งให้ทั้งแปดคนแล้ว ก็สบายใจแล้ว เห็นว่า โจทก์ทั้งสองเบิกความยืนยันโดยนายสาธิต มาเบิกความสนับสนุน กับมีบันทึกข้อตกลงฉบับลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๓ เอกสารหมายเลข จ.๑๑ มาประกอบ ซึ่งตามบันทึกข้อตกลงดังกล่าวมีรายละเอียดของทรัพย์สิน การแบ่งทรัพย์สิน วิธีการจำหน่ายทรัพย์สิน และมีลายพิมพ์นิ้วมือของนายสุนันท์ ลายมือชื่อของจำเลยที่ ๑ ที่ ๕ ที่ ๖ ที่ ๗ โจทก์ทั้งสองและนางดวงพรไว้ในเอกสารทุกแผ่นทั้งยังจัดทำขึ้น ๘ ฉบับ มอบไว้ให้กับคู่สัญญาทุกฝ่าย เชื่อได้ว่าคู่สัญญาได้ทำบันทึกข้อตกลงดังกล่าวจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามสำเนารายงานการประชุมเอกสารหมายเลข จ.๒๖ และ จ.๒๗ ได้ความว่าในวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ จำเลยที่ ๑ ที่ ๕ และโจทก์ที่ ๑ ประชุมกันให้แบ่งปันทรัพย์สิน โดยยึดถือตามบันทึกข้อตกลงลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และในวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๕ จำเลยที่ ๑ ที่ ๕ ที่ ๖ โจทก์ทั้งสอง นายวิรัตน์ประชุมกันตกลงให้ขายที่ดินกิจการโรงแรมศรียะลาและกิจการรังนกนางแอ่น อันแสดงให้เห็นชัดว่า คู่สัญญาได้ยอมรับที่จะปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงดังกล่าวจริง เมื่อทรัพย์สินที่พิพาทเป็นกองสีย่อมถือว่าเป็นกรรมสิทธิ์รวมของคนในครอบครัวจำเลยที่ ๕ การที่นายเทพชัยถึงแก่ความตาย และบุคคลในครอบครัวไม่ต้องการบริหารทรัพย์สินแบบกองสีอีกต่อไป ย่อมสามารถตกลงกันเพื่อแบ่งปันทรัพย์สินกันได้ การที่นายสุนันท์ จำเลยที่ ๑ ที่ ๕ ที่ ๖ ที่ ๗ นางดวงพรและโจทก์ทั้งสอง ร่วมกันทำบันทึกข้อตกลงโดยยอมให้จำเลยที่ ๗ ภริยาของนายเทพชัยเป็นผู้รับสัญญาด้วย และแบ่งทรัพย์สินที่ดิน ๒ แปลงให้แก่จำเลยที่ ๗ ส่วนทรัพย์สินที่พิพาทยอมรับว่าทรัพย์สินพิพาทเป็นกองสี ตกลงแบ่งให้นายสุนันท์ จำเลยที่ ๑ ที่ ๕ ที่ ๖ ที่ ๗ นางดวงพรและโจทก์ทั้งสอง

- ๑๒ -

คนละหนึ่งส่วนเท่าๆ กัน บันทึกลงข้อตกลงดังกล่าวถือเป็นสัญญาแบ่งทรัพย์สินซึ่งมีผลใช้บังคับได้ ที่จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๖ ต่อสู้ว่าทรัพย์สินพิพาทเป็นสินสมรสของนายสุนันท์กับจำเลยที่ ๕ นั้น เห็นว่า ตามบันทึกข้อตกลงเอกสารหมายเลข จ.๑๑ ข้อที่ ๑ ระบุว่า “ผู้ให้สัญญาและผู้รับสัญญาทั้งเจ็ดฝ่าย เป็นทายาทกัน และผู้ให้สัญญาเป็นต้นตระกูลโดยมรดกทรัพย์สินเป็น กงสี และได้ใส่ชื่อบุคคลอื่นถือครองกรรมสิทธิ์แทน...” จำเลยที่ ๕ ลงลายมือชื่อในบันทึกข้อตกลงดังกล่าวเป็นผู้รับสัญญาฝ่ายที่ ๕ ด้วย แสดงให้เห็นว่าทรัพย์สินพิพาทไม่ใช่สินสมรสของจำเลยที่ ๕ อีกทั้งจำเลยที่ ๕ ได้รับบันทึกข้อตกลงดังกล่าวไปแล้วแต่จำเลยที่ ๕ ไม่เคยยกเรื่องทรัพย์สินพิพาทเป็นสินสมรสเพื่อฟ้องร้องดำเนินคดีต่อนายสุนันท์ให้เพิกถอนบันทึกข้อตกลงดังกล่าว จนนายสุนันท์ถึงแก่ความตายในการประชุมในวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ และวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๕ จำเลยที่ ๕ ก็ไม่ได้ยกเรื่องทรัพย์สินพิพาทเป็นสินสมรสเพื่อคัดค้าน จำเลยที่ ๕ กลับยอมรับให้มีการแบ่งทรัพย์สินพิพาทตามบันทึกข้อตกลง จำเลยที่ ๕ จึงพึงมายกเรื่องดังกล่าวฟ้องจำเลยที่ ๑ ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายสุนันท์ แล้วทำสัญญาประนีประนอมยอมความจนศาลพิพากษาตามยอม ข้อต่อสู้ของจำเลยที่ ๕ จึงไม่มีน้ำหนักน่าเชื่อถือ และที่ให้การต่อสู้ว่าบันทึกข้อตกลงเป็นสัญญายกให้ ไม่ได้จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่นั้น เห็นว่า สัญญาแบ่งทรัพย์สินที่เป็นกรรมสิทธิ์รวมไม่มีกฎหมายกำหนดแบบของนิติกรรมไว้โดยเฉพาะ แม้ไม่จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ก็มิผลบังคับได้ระหว่างคู่สัญญา ที่ให้การต่อสู้ว่าบันทึกข้อตกลงมีเงื่อนไขบังคับได้เพียง ๒ ปี นั้น เห็นว่า สัญญาข้อที่ ๓ ระบุว่า “ที่ดินดังกล่าวตามข้อที่ ๒.๒ ผู้ให้สัญญากับผู้รับสัญญาทั้งเจ็ดฝ่าย ตกลงกันว่าจะนำออกขายให้กับบุคคลภายนอก โดยราคาขายที่ดินดังกล่าวคู่สัญญาทั้งแปดฝ่ายจะตกลงกันเอง โดยให้มีกำหนดการขายภายในกำหนด ๒ ปี นับตั้งแต่วันทำบันทึกข้อตกลงนี้” และข้อ ๖ ระบุว่า “หากไม่สามารถดำเนินการขายที่ดินดังกล่าวได้ตามกำหนดตามข้อ ๓ คู่สัญญาทั้งแปดฝ่ายจะได้ตกลงกันใหม่เพื่อดำเนินการต่อไป แต่หากขายที่ดินได้เมื่อใดก็แบ่งเงินตามส่วนที่ได้รับมา” เห็นได้ว่าการกำหนดระยะเวลา ๒ ปีหมายถึงกำหนดการนำทรัพย์สินออกขายให้กับบุคคลภายนอกเท่านั้น ไม่ใช่เงื่อนไขที่จะทำให้บันทึกข้อตกลงเกี่ยวกับการแบ่งทรัพย์สินสิ้นสุดผลแต่อย่างใด ซึ่งเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา ๒ ปี แล้วหากขายไม่ได้คงหมายความว่าคู่สัญญาจะตกลงกันถึงวิธีการแบ่งปันทรัพย์สินต่อไป ดังจะเห็นได้จากความตอนต่อมาที่ว่า “หากขายที่ดินได้เมื่อใดก็แบ่งเงินตามส่วนที่ได้รับมา” แสดงว่า

- ๑๓ -

เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา ๒ ปี และคู่สัญญายังไม่ได้ตกลงกันใหม่ แล้วเกิดมีการขายทรัพย์สินได้ก็ให้แบ่งเงินตามส่วนคือคนละหนึ่งส่วนนั่นเอง และจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๖ ต่อสู้นายสุนันท์ทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินที่พิพาทแล้วตามเอกสารหมายเลข ๗๘ นั้น เห็นว่ามีการทำบันทึกข้อตกลงแบ่งทรัพย์สินเมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ก่อนวันที่นายสุนันท์ทำพินัยกรรม ซึ่งทรัพย์สินส่วนหนึ่งตามที่นายสุนันท์ระบุไว้ในพินัยกรรมเป็นทรัพย์สินเดียวกันกับทรัพย์สินที่พิพาทตามบันทึกข้อตกลง นายสุนันท์จึงไม่มีสิทธิทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินที่พิพาทซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ร่วมทั้งหมดให้แก่ทายาทได้ ที่จำเลยที่ ๗ นำสืบว่าจำเลยที่ ๗ ลงชื่อในบันทึกข้อตกลงด้วยความเข้าใจผิดหรือสำคัญผิดในตัวทรัพย์สินเข้าใจว่าเป็นการตกลงแบ่งปันทรัพย์สินเฉพาะกิจการโรงแรมเท่านั้น เห็นว่า หลังจากจำเลยที่ ๗ ลงชื่อในบันทึกข้อตกลง จำเลยที่ ๗ ยังได้รับบันทึกข้อตกลงไป ๑ ฉบับด้วย แต่จำเลยที่ ๗ ไม่เคยยกความเข้าใจผิดฟ้องขอให้เพิกถอนบันทึกข้อตกลงดังกล่าวขณะที่นายสุนันท์มีชีวิตอยู่แต่อย่างใด ข้อต่อสู้จำเลยที่ ๗ จึงไม่มีน้ำหนักรับฟังหักล้างพยานหลักฐานของโจทก์ทั้งสอง

มีประเด็นต้องวินิจฉัยประการที่สี่ว่าโจทก์ทั้งสองมีสิทธิในทรัพย์สินพิพาทและรายได้จากกิจการรังนกและกิจการโรงแรมศรียะลาหรือไม่ เห็นว่า แม้ตามบันทึกข้อตกลงเอกสารหมายเลข จ.๑๑ ไม่ได้ระบุเกี่ยวกับกิจการโรงแรมศรียะลาและกิจการรังนกนางแอ่นเอาไว้ แต่นายสุนันท์เริ่มกิจการโรงแรมศรียะลาตั้งแต่ปี ๒๕๐๒ ตามสำเนาแผนผังรูปที่ดิน และใบรับรองการก่อสร้างอาคารเอกสารหมายเลข ล.๑๑ และ ล.๔๒ โรงแรมศรียะลาตั้งอยู่บนที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๗ , ๒๖๐, ๑๐๖๑, ๙๑๐, ๓๔๐๗, ๓๔๔๑ และ ๒๕๖ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา และได้ความตามคำเบิกความของจำเลยที่ ๑ ว่า ปี ๒๕๕๑ จำเลยที่ ๕ ลงทุนสร้างสถานที่บนลาดฟ้าชั้น ๘ ของอาคารที่ ๓ เพื่อทำให้นางแอ่นมาทำรัง ดังนั้น ทั้งกิจการโรงแรมศรียะลาและกิจการรังนกนางแอ่นจึงเป็นทรัพย์สินของครอบครัวจำเลยที่ ๕ ที่มีอยู่แล้วในขณะที่มีการทำบันทึกข้อตกลง และตามบันทึกข้อตกลงข้อที่ ๕ ก็กำหนดให้จำเลยที่ ๑ ทำหน้าที่ดูแลกิจการโรงแรมศรียะลาระหว่างที่รอการขายทรัพย์สิน ส่วนในการประชุมในวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๕ ฝ่ายจำเลยที่ ๑ ที่ ๕ ที่ ๖ ก็มีมติให้ขายกิจการโรงแรมและกิจการรังนกนางแอ่นถือว่ากิจการดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของบันทึกข้อตกลง เมื่อบันทึกข้อตกลงข้อที่ ๒.๓ กำหนดให้แบ่งทรัพย์สินเป็นแปดส่วนให้คู่สัญญาทั้งแปดมีสิทธิในทรัพย์สินเท่าๆ กันคนละ

- ๑๔ -

หนึ่งส่วน โจทก์ทั้งสองจึงมีสิทธิในทรัพย์สินพิพาทซึ่งรวมถึงกิจการโรงแรมศรียะลาและกิจการรังนกนางแอ่นคนละหนึ่งส่วนในแปดส่วนด้วย

มีปัญหาต้องวินิจฉัยประการสุดท้ายว่าจำเลยทั้งเจ็ดต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ทั้งสองหรือไม่ เพียงใด โจทก์ที่ ๑ เบิกความว่า จำเลยที่ ๑ เป็นผู้จัดการมรดกของนายสุนันท์ นางดวงพร และเป็นผู้จัดการมรดกของนายเทพชัยร่วมกับจำเลยที่ ๗ วันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๕ จำเลยที่ ๑ ในฐานะผู้จัดการมรดกของนางดวงพรนำที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๙๘๑๙ ตำบลสะเตงนอก อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา โอนให้แก่จำเลยที่ ๕ เห็นว่าตามสำเนาโฉนดที่ดินเอกสารหมายเลข ๘ จำเลยที่ ๑ ในฐานะผู้จัดการมรดกของนางดวงพรได้จดทะเบียนโอนมรดกที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๙๘๑๙ ให้แก่จำเลยที่ ๕ เมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๕ การกระทำของจำเลยที่ ๑ ในฐานะผู้จัดการมรดกของนางดวงพรและจำเลยที่ ๕ จึงเป็นการกระทำผิดสัญญาจำเลยที่ ๑ ในฐานะผู้จัดการมรดกของนางดวงพรและจำเลยที่ ๕ จึงต้องโอนที่ดินดังกล่าวกลับคืนตามเดิม และเมื่อบันทึกข้อตกลงได้มีการตกลงแบ่งแยกส่วนของโจทก์ทั้งสองคนละหนึ่งส่วนในแปดส่วนไว้แล้ว จำเลยทั้งเจ็ดจึงต้องแบ่งที่ดินตามโฉนดเลขที่ ๑๐๑๐๕, ๒๕๖, ๓๔๐๗, ๒๖๐, ๙๑๐, ๓๔๔๑, ๑๐๖๑, ๑๗ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา เลขที่ ๑๖๓๗๕, ๑๙๘๑๘, ๑๙๘๑๙ ตำบลสะเตงนอก อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา และสิ่งปลูกสร้างแก่โจทก์ทั้งสองคนละหนึ่งส่วนในแปดส่วน ส่วนการจะแบ่งกรรมสิทธิ์รวมอย่างไรเป็นเรื่องขึ้นบังคับคดี ศาลไม่จำเป็นต้องพิพากษากำหนดวิธีการแบ่งไว้ ในส่วนรายได้จากกิจการโรงแรมศรียะลาและกิจการรังนกนางแอ่นนั้น เมื่อรายได้จากกิจการทั้งสองเป็นกรรมสิทธิ์รวม โจทก์ทั้งสองจึงมีส่วนแบ่งคนละหนึ่งส่วนในแปดส่วน ตามบันทึกข้อตกลง ข้อที่ ๕ ระบุให้จำเลยที่ ๑ เป็นผู้ดูแลที่ดินและโรงแรมศรียะลา จำเลยที่ ๑ จึงเป็นผู้มีหน้าที่ในการดูแลกิจการโรงแรมและรังนกนางแอ่นและต้องแบ่งส่วนกำไรจากกิจการดังกล่าวให้แก่โจทก์ทั้งสอง ส่วนจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๗ ไม่ใช่ผู้ดูแลกิจการดังกล่าวจึงไม่ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ทั้งสอง โจทก์ที่ ๑ เบิกความว่า รายได้จากกิจการรังนกนางแอ่นเดือนละ ๒๕๐,๐๐๐ บาท รายได้กิจการโรงแรมศรียะลา เดือนละ ๓๐๐,๐๐๐ บาท รวมเดือนละ ๕๕๐,๐๐๐ บาท เป็นระยะเวลา ๕ ปี ๑๐ เดือน เป็นเงิน ๓๘,๕๐๐,๐๐๐ บาท โจทก์ทั้งสองได้รับส่วนแบ่งคนละ ๔,๘๑๒,๕๐๐ บาท ฝ่ายจำเลยที่ ๑ เบิกความว่าปัจจุบันสภาพและสถานการณ์ทำให้โรงแรมประสบปัญหาขาดทุนในบางช่วงเวลา กิจการรังนกนางแอ่นประสบปัญหาล้นตลาด

- ๑๕ -

ราคาตกลงมาก ตัวเลขของโจทก์ทั้งสองมาจากการคาดคะเนและไม่ได้นำรายจ่ายมาคำนวณด้วย เห็นว่า โจทก์ทั้งสองเบิกความเกี่ยวกับรายได้ของกิจการโรงแรมและรังกนางแอ่นโดยไม่มีรายละเอียดของกิจการทั้งสอง หรือพยานหลักฐานอื่นมาสนับสนุนว่า กิจการดังกล่าวมีรายได้ดังที่โจทก์ทั้งสองกล่าวอ้าง แต่ฝ่ายจำเลยที่ ๑ มีเพียงรายการบัญชีรับจ่ายเงินในกิจการโรงแรมศรียะลาและกิจการรังกนางแอ่น ประจำเดือนสิงหาคมถึง พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ที่จำเลยที่ ๑ นำส่งต่อศาลตามคำสั่งชั้นวิธีการคุ้มครองชั่วคราวระหว่างพิจารณาในเดือนสิงหาคม มีรายได้จากกิจการโรงแรมเป็นเงิน ๒๔๓,๗๘๑ บาท รายได้จากกิจการรังกนางแอ่น เป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท มีรายจ่าย ๔๗๘,๒๙๙.๒๒ บาท เดือนกันยายน มีรายได้จากกิจการโรงแรมเป็นเงิน ๓๐๓,๖๐๙ บาท รายได้จากกิจการรังกนางแอ่น เป็นเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท มีรายจ่ายเป็นเงิน ๕๑๗,๗๖๖.๙๕ บาท เดือนตุลาคม มีรายได้จากกิจการโรงแรมเป็นเงิน ๒๗๗,๓๗๒ บาท รายได้จากกิจการรังกนางแอ่น เป็นเงิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท มีรายจ่ายเป็นเงิน ๕๑๙,๑๓๗.๙๗ บาท เดือนพฤศจิกายน มีรายได้จากกิจการโรงแรมเป็นเงิน ๒๑๕,๓๘๙ บาท รายได้จากกิจการรังกนางแอ่น เป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท มีรายจ่ายเป็นเงิน ๔๘๓,๕๙๔.๖๔ บาท แสดงว่า กิจการทั้งสองส่วนเมื่อหักค่าใช้จ่ายแล้วส่วนใหญ่จะขาดทุน แต่หลักฐานดังกล่าวเป็นเรื่องที่จำเลยที่ ๑ จัดทำขึ้นฝ่ายเดียวหลังจากที่โจทก์ทั้งสองยื่นฟ้องคดี จึงยังไม่มีน้ำหนักให้รับฟังเป็นความจริงได้ทั้งหมด ตามสำเนาบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เอกสารหมายเลข ๑๘๙ ปี ๒๕๕๓ นายเทพชัยยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ระบุว่า มีรายได้จากกิจการโรงแรมศรียะลา ปีละ ๑๘๐,๐๐๐ บาท จึงเห็นสมควรกำหนดให้จำเลยที่ ๑ แบ่งส่วนกำไรจากกิจการโรงแรมศรียะลาและรังกนางแอ่นให้ โจทก์ทั้งสองคนละ ๑๘๐,๐๐๐ บาท ต่อปี เป็นระยะเวลา ๕ ปี ๑๐ เดือน รวมเป็นเงินคนละ ๑,๐๕๐,๐๐๐ บาท และคนละหนึ่งในแปดส่วน นับถัดจากวันฟ้องจนกว่าจะแบ่งปันทรัพย์สินในส่วนกิจการรังกนางแอ่นและโรงแรมศรียะลาแล้วเสร็จแต่ไม่ต่ำกว่าคนละ ๑๘๐,๐๐๐ บาทต่อปี

พิพากษาให้จำเลยที่ ๔ และที่ ๕ ร่วมกันจดทะเบียนโอนที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๙๘๑๙ ตำบลสะเตงนอก อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา คั้นแก่จำเลยที่ ๔ หากไม่ดำเนินการให้ถือคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนา โดยให้จำเลยที่ ๔ และที่ ๕ ร่วมกันเสียค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการ จดทะเบียน ให้จำเลยทั้งเจ็ดร่วมกันแบ่งที่ดินตาม

- ๑๖ -

โฉนดเลขที่ โฉนดเลขที่ ๙๑๐, ๓๔๔๑, ๑๐๖๑, ๑๗, ๓๔๐๗, ๒๖๐, ๒๕๖ และ ๑๐๑๐๕ ตำบลสะเตง อำเภอมือ่งยะลา จังหวัดยะลา เลขที่ ๑๖๓๗๕, ๑๙๘๑๘, ๑๙๘๑๙ ตำบลสะเตงนอก อำเภอมือ่งยะลา จังหวัดยะลา และสิ่งปลูกสร้างแก๊วทกั้ทั้งสองคนละหนึ่ง ในแปดส่วน ให้จำเลยที่ ๑ นำเงินรายได้จากกิจการรังนกนางแอ่นและโรงแรมศรียะลา ชำระให้แก๊วทกั้ทั้งสองคนละ ๑,๐๕๐,๐๐๐ บาท และให้นำเงินรายได้จากกิจการรังนกนางแอ่นและโรงแรมศรียะลาแบ่งแก๊วทกั้ทั้งสองคนละหนึ่ง ในแปดส่วน นับถึัดจาก วันฟ้อง (ฟ้องวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๙)เป็นต้นไปจนกว่าจะแบ่งปันทรัพย์สินในส่วนกิจการ รังนกนางแอ่นและโรงแรมศรียะลาแล้วเสร็จ ทั้งนี้ให้แบ่งแก๊วทกั้ทั้งสองไม่ต่ำกว่าคนละ ๑๘๐,๐๐๐ บาท ต่อปี กับให้จำเลยทั้งเจ็ดใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนแก๊วทกั้ทั้งสอง โดยกำหนดค่าทนายความให้ ๓๐,๐๐๐ บาท ค่าขออื่นให้ยก./

นายศุภชัย พุจิตร

นายปรินทร์ อ่อนน้อม